

[Holstein.]

tigelsespolitiske Synspunkt, som hele denne Reform jo udtrykkeligt er motiveret med, siger Kommunen, at den af Hensyn til Arbejdsløsheden og de mange Arbejdere, der ikke har Raad til at skaffe sig Statshusmandsbrug, maa ønske, at største Parten af denne Herregaard bliver bevaret, fordi den kan absorbere en stor Del af Arbejdsløsheden i Kommunen, altsaa netop skaffe den Beskæftigelse, som man mener at skulle opnaa ved Udstykningen efter denne Reform. Det er et ganske symptomatisk Træk. Jeg maa maaske i denne Forbindelse nævne, at i det sidste Par Aar, da Konjunkturerne har været lidt bedre for Landbruget, det store Landbrug ogsaa, har der praktisk talt ikke været Arbejdsløshed i de Kommuner, hvor Resterne af det Majorat, jeg tilhører, er beliggende. Jeg har haft 70 Mand hele Vinterhalvaaret i Skovene, og jeg har ogsaa haft Ekstraarbejdere paa Gaardene med Dræningsarbejde og Arbejde af den ene og den anden Art, saa jeg tror nok, at Kommunalbestyrelserne i de paa-gældende Kommuner, ligegyldigt, hvilket politisk Parti de tilhører, vil indrømme, at de har været overmaade tilfredse med, at mine Gaarde og mine Skove har været beliggende i Kommunerne, netop ud fra et Beskæftigelsessynspunkt.

Men jeg vender mig dernæst endnu en Gang til Spørgsmaalet om Rentabiliteten af Husmandsbrugene sammenlignet med de store Brug, efter at jeg nu har paavist, hvorledes det forholder sig med den skattepolitiske Side af Sagen, naar man sammenligner et stort Brug med det samme Omraade udstykket i Statshusmandsbrug. Jeg maa maaske have Lov til, siden det til min Glæde interesserer og beskæftiger den højtærede Landbrugsminister, at henvide ham til Det landøkonomiske Driftsbureaus Oversigt i Hæfte 11, som udkom i Fjor i December Maaned, og som indeholder Regnskabsresultater for det danske Landbrug i Aaret 1926—27. Der findes der paa Side 62 en Oversigt over det samlede Driftsresultat for de forskellige Størrelsesgrupper i 10-Aaret fra 1916—17 til 1921—22 og fra 1922—23 til 1926—27, derunder en Oversigt over Netto-Udbyttet i Procent af Landbrugskapitalen, det rene Netto-Udbytte. Netto-Udbyttet findes, som det fremgaar af denne Tabel, og saadan er jo Det landøkonomiske Driftsbureaus Opstilling altid, simpelt hen ved, at man trækker Driftsomkostningerne fra Brutto-Udbyttet, men det, det hele først og fremmest kommer an paa, naar man vil

se Sagen nationaløkonomisk, er selvfølgelig Netto-Udbyttet i Procent af Landbrugskapitalen, denne beregnet efter Handelsværdi, det vil altsaa sige ikke efter Ejendomsskyldværdien, men efter Værdierne i Handel og Vandel for den faste Ejendom og ligeledes for Besætningernes Vedkommende ikke efter de lave, efter Sogneraadsopgivelserne ansatte Priser for Kreaturer og Svin, men efter Priserne paa Dyrene i Handel og Vandel; det er selvfølgelig dette, der er den landbrugsmæssige Kapital. Og her er Forholdet da det, at for Ejendomme under 10 ha var i Perioden fra 1916—17 til 1921—22 Netto-Udbyttet i Procent af Landbrugskapitalen efter Handelsværdi 4,4 pCt., for de store Brug paa over 100 ha 6,4 pCt. og for Gaarde derimellem 6,2, 6,1, 6,3 og 6,3 pCt. Altsaa, i dette Femaar er Netto-Udbyttet set i Forhold til Landbrugskapitalens Handelsværdi godt og vel 6 pCt. for Gaarde af alle Størrelser over 10 ha og 4,4 for Landbrugsejendomme under 10 ha. Gaar vi saa til det næste 5-Aar, Aarene fra 1922—23 til 1926—27, finder vi, at Landbrugskapitalen efter Handelsværdi for Landbrug under 10 ha forrentes med 3,6 pCt., for Gaarde paa 10 til 20 ha med 4 pCt., for Gaarde paa 20—30 ha med 4,2 pCt., for Gaarde paa 30—50 ha med 3,9 pCt., for Gaarde paa 50—100 ha med 3,6 pCt. og for Gaarde over 100 ha med 3,4 pCt. Der er altsaa en Forskel paa fra 3,6 pCt. for Landbrugene under 10 ha til 3,4 pCt. for Landbrugene paa over 100 ha, en overmaade lille Forskel. Hvis vi tager den bogførte Værdi, altsaa Ejendomsskyldværdien og Besætningerne ansat efter de beskatningsmæssige Værdier, bliver Billedet noget forrykket i det lille Landbrugs Favør, men det er selvfølgelig praktisk økonomisk, nationaløkonomisk, det andet Forhold, som er den afgørende. Det viser sig altsaa tydeligt, at her heller ikke er den mindste lille Knage for den højtærede Landbrugsminister og hans Meningsfæller at hæfte sig ved.

Tilbage er, som sagt, det Spørgsmaal, om Forbruget er saa meget større i en Husmandskoloni paa 50 Husmandsbrug med tilsammen 500 Tdr. Land end i et stort Landbrug med een Besidder og en Arbejdstab paa ca. 30 Personer, hvoraf en Del jo er gift, og andre er fastansatte paa Gaarden. Ja, der foreligger, saa vidt mig bekendt, intet afgørende statistisk Materiale, der belyser dette Forhold, heller ikke i den Afhandling, som jeg fremdrog Bemærkninger fra under Forhandlingen forleden Dag. Jeg skal om dette Spørgsmaal blot sige, at